

Mánáidgárddi gealboovdáneami regionála
ortnega guhkesáigge plána (Rekomp)
Romsa ja Finnmarkku
2023–2030



Sisdoallu

Sisdoallu.....	2
1. Duogáš.....	3
1.1 Rekomp	3
1.2 Hástalusat Romssas ja Finnmárkkus	3
2. Doabačilgehusat	4
2.1 Mánáidgárdevuđot gealbolokten	4
2.2 Bargoguoibmevuhta	5
2.3 Sámi perspektiivvat	5
2.4 Dárbodieđáhus	6
2.5 Koordináhtor	6
3. Báikkálaš gealbovdáneami doarjjaortnet	6
3.1 Vuodđovuhtiiváldimat	6
3.2 Váldomihttu.....	6
3.3 Sektorulbmilat ja vuoruhuvvon suorggit	6
4. Ulbmiljoavkkut.....	7
4.1 Boađusjuvssat.....	7
4.2 Organiseren	7
5. Gealbodárbu.....	8
5.1 Dárbodieđáhus	8
6. Gealboruđaid geavaheapmi	8
7. Eavttut oažžut doarjaga.....	9
8. Evalueren.....	9
Mildosat:.....	11
1. Jahkejuvla ja ovttasbargoforuma ja eaiggádiid čuovvoleapmi.....	11
2. Ovddasvástádus ja rollat.....	12
3. Ovttasbargoforum	14
4. Proseassa lávkis lávki	15

1. Duogáš

Báikkálaš gealbbu doarjjaortnet galgá veahkehit sihkkarastit buot mánáide mánáidgárdefálaldaga mas lea alla kvalitehta. Dán dahká go lokte gealbbu vai dásseada erohusaid ja viidáseappot ovdánahtta mánáidgárddi pedagogalaš doaibman ja organisašuvdnan gos oahppá. Strategijja galgá maiddá sihkkarastit ahte oahpaheddjiide ja mánáidgárdeoahpaheaddjiohppui addojit vásáhusat ja ođasmahtton máhttu.

Mánáidgárddi gealbovdáneami regionála ortnega guhkesáigge plána (Rekomp) lea okta golmma ortnegis doarjjaortnegis. Dasa lassin gávdnojit Desentraliserejuvvon gealbovdáneami ortnet vuodđoskuvllas ja joatkaskuvllas (DeKomp) ja Erenoamášpedagogihka ja fáttmasteaddji praksisa gealbolokten (Kompetanseløftet).

Rekompa duogáš lea:

- Dieđ. St. 19 (2015–2016) Tid for lek og læring – Bedre innhold i barnehagen¹
- Boahtteáiggi mánáidgárddi gealbu – reviderejuvvon strategijja 2018–2022²
- «Ny strategi for kvalitet i barnehagesektoren – 2023–2030»

Guhkesáigge plána galgá čájehit ovttasbargoforuma váldorámmaid ja -vuoruhemiid, ja dien láchkai addit einnostahtti dili eaiggádiidda, universitehtii ja allaskuvllaide. Plána vuodđu lea analysa dieđuin dili ja hástalusaid birra miehtá fylkkas, Basil, váhneniskkadeapmi ja dutkan.

Guhkesáigge plána galgá maiddá leat veahkkín eaiggádiidda geat háliidit searvat ortnegii. Dát lea bagadus das mii gáibiduvvo ollašuttit eavttuid vai sáhttet oažžut ruđaid.

1.1 Rekomp

Gelbbolaš bargit lea eaktu dasa ahte mánáidgárdi galgá sáhttit ollašuttit iežas servodatdoaimma mii boahtá ovdan mánáidgárdelágas ja rámmaplánas. *Kompetansestrategien for fremtidens barnehage – revidert strategi for kompetanse og rekruttering 2018-2022* galgá doarjut barggu rekruteret mánáidgárdeoahpaheddjiid ja loktet gealbbu, mii guoská buohkaide mánáidgárddis – nu gohčoduvvon mánáidgárdevuđot gealbovdáneapmi. Mánáidgárdi galgá leat báiki gos bargiin lea vejolašvuhta ovdánit fágalaččat, sihke indiviidalaččat ja searvevuodas.

Mánáidgárdeeaiggádis lea ovddasvástádus fuolahit ahte bargiin lea rivttes ja dárbbalaš gealbu.

Sektorulbmilat:

1. Buot mánáin mánáidgárddis lea buorre ja fáttmasteaddji stoahkan- ja oahppanbiras.
2. Mánát geat dárbbasit dan, ožžot veahki árrat vai buohkat besset ovdánahttit iežaset potenciála.
3. Máhttosuorggi bargiin lea alla gealbu.
4. Buot mánát mánáidgárddis ožžot olu relevánta fálaldagaid main lea alla kvalitehta.

Ráđđehus lea dieđihan ođđa gealbostrategijja mii gusto jagiin 2023–2030 mii ii leat vuos gárvis. Ovttasbargoforum áigu revideret dán guhkesáigge plána go ođđa strategijja gárvána 2023 giđa, muhto dan rádjai gustojit dálá sektorulbmilat.

1.2 Hástalusat Romssas ja Finnmárkkus

- KIB – Kvalitet i Barnehage – Raporta longitudinála dutkanprošeavtta čiknodatdutkanis Gode barnehager for barn i Norge (GoBaN)³ čájeha stuorra kvalitehta erohusaid gielas, oahppamis,

¹ [Línka stuorradiggedieđáhussii](#)

² [Línka strategijii udir.no:s](#)

ovdáneamis ja psykososiála mánáidgárdebirrasis. Mii váldit vuolggasadjin ahte dát guoská maiddá Romsii ja Finnmárkui.

- Romssas ja Finnmárkkus leat buot eanemus § 9 A-áššit vuodđoskuvllas, ja lohku lassána dađstaga. Go mánát álget skuvlii, de eatnašat leat vázzán mánáidgárddi, ja mánáid gaskavuodagealbbus lea stuorra mearkašupmi oadjebasvuhtii ja loaktimii skuvlii.⁴
- Stáhtahálddašeaddji riskaárvoštallamat gielddain 15.12.21 (Basil, bearráigeahčču ja váidagat/oktavuodáváldimat)
 - Mánáidgárdeoahpaheaddjiváili. 102 sierralobi oahpahusgáibádusas. 71 mánáidgárddi devdet pedagoganorpmas mas lea sierralohpi oahpahusgáibádusas ja 19 mánáidgárddi eai deavdde pedagoganorpmas⁵
 - Sámeielat mánáidgárdeoahpaheddjiid ja sámi mánáidgárdesajiid váili⁶
 - Sámi perspektiivaid áimmahuššama ja árvoštallama váili⁷
 - Olu unnitlohkrielat mánát⁸
 - Váilevaš gealbu mánáid birra geat dárbašit erenoamáš heiveheami⁹
 - Váilevaš árvoštallan mánái buoremusas boahtá ovdan mearrádusain maid Stáhtahálddašeaddji oážžu váiddan ja bearráigeahččun
- Sámi mánáidgárdeoahpaheddjiid skuvlen – 5:s gerge 2022 giđa, 9 studeantta boahhte álggahuvvon oahpus¹⁰, sisaváldin juohke nuppi jagi
- Mánáidgárdeeaiggádat gáldun čájehit ahte lea váttis movttiidahttit bargiid váldit oahpu
- Ohcamušat mánáidgárdeoahpaheaddjiohppui leat njedjan su. 26 proseanttain¹¹. UiT:s leat ohcamušat mánáidgárdeoahpaheaddjiohppui 1. vuoruheapmin njedjan 34 %
- Lea stuorra erohus iežasanalyasa kvalitehtas IBS:s¹²
- Mángga jagi váhneniskadeapmi čájeha ahte mánáidgárddiin leat heajos váhnenovttasbargobohtosat
- Muhtun mánáidgárddit eai leat leamaš mielde gealboloktendoaimbajuiin ovttas universitehtain dahje allaskuvllain (U/H)

2. Doabačilgehusat

2.1 Mánáidgárdevuđot gealbolokten

Mánáidgárdevuđot gealbolokten lea doaimbajui mii fáttmasta olles bargoveaga, ja mii dáhpáhuvá ovttaskas mánáidgárddis. Bargu doaimmahuvvo ja čađahuvvo mánáidgárddis. Dat dáhpáhuvá áinnas áiggi badjel ja galgá veahkehit mánáidgárddi implementeret rámmaplána sisdoalu ja praksisa rievdamas.

Udir definere mánáidgárdevuđot gealbovdáneami ná:

³[Kvalitet i Barnehage – Raporta longitudinála dutkanproševtta čiknodatdutkanosis Gode barnehager for barn i Norge \(GoBaN\)](#) Rastáčuohpahatdutkan mii lea bistán guhká, mas čuvvo seamma áicanovttadagaid. Ulbmil lei guorahallat ovdáneami ja rievdamas.

⁴ [Ohppiid gaskavuodát \(udir.no\)](#)

⁵ Basil 15.12.21

⁶ Máhcahagat mánáidgárdesektoris

⁷ Boahčan dárbođeđáhus ja raporteremat mat leat dahkkon Rekompas 2021/2022

⁸ BASIL

⁹ Máhcahagat mánáidgárdesektoris

¹⁰ Sámi Allaskuvla

¹¹ 2022 sisaváldima nátionála logut

¹² IBS: Fáttmasteaddji mánáidgárde- ja skuvlabiras

Mánáidgárdevuđot gealboovdáneapmi mearkkaša ahte mánáidgárđi jođiheddjiiguin ja buot bargiiguin servet ovdánahttinprosessii iežaset bargosajis. Ulbmil lea ovdánahttit mánáidgárđi oppalaš gealbbu, guottuid ja gálggaid ja láidestit mánáidgárđi indiviidalaš gealboovdáneamis kollektiiva gealboovdáneapmin.

(Gotvassli, 2017)

Mánáidgárđi sáhtta ovttasbargat eará mánáidgárđiiguin iežas gielddas dahje gielddarájaid rastá. Mánáidgárdevuđot gealboovdáneami vuolggasadji lea rámmaplána sisdoallu ja áigumušat. Bargovuohkeárvalusaid gávdná gihppagis «Barnehagebasert kompetanseutvikling – en idébank»¹³. Doaibmabijut galgá váikkuhit olles bargoveaga ovdáneapmái iežas bargosajis mánáidgárđi ja gealbodási rastá.

Buot mánáidgárđdit galget deavdit rámmaplána mihtuid ja gáibádusaid. Danne buot mánáidgárđdit fertejit kártet¹⁴ ja analyseret¹⁵ iežaset dárbbu sektorulbmiliid ja nationála vuoruhansurggiid vuođu. U/H sáhtta veahkehit kártet ja analyseret.

2.2 Bargoguoibmevuolta

Go mánáidgárdeeaiggát(-eaiggádat) lea(t) analyseren ja gávnahan gealbodárbbu dahje fertejit gávnahit mii gealbodárbbuid sis lea, de váldet oktavuodá UH:in ja vejolaččat ovttasbargagohtet.

Bargoguoibmevuolta lea ovtaárvosaš ja lotnolas geatnegahtti ovttasbargu, mas gealboovdáneapmi lea mihttomearrin. Ovttasbargu galgá leat mielde buorideamen mánáidgárđiid praksisa ja seammás viidáseappot ovdánahttit oahpaheaddjioahpuid. Ovttasbargu galgá váikkuhit dasa ahte gealbodoaibmabijut šaddet dutkanvuđogin, praksisguvllugin ja relevántan. Go universitehta dahje allaskuvlla váldá árrat mielde prosessii, de lea stuorát vejolašvuolta ahte doaibmabijut vástidit mánáidgárđi dárbbuide.

Jus galggaš oažžut doarjaga Regionála gealboortnegis, de mánáidgárdeeaiggádat fertejit ásahit bargoguoibmevuodá UH:in ja ovttas UH:in deavdit dárbbodieđáhusa. Eaiggát dat sádde dárbbodieđáhusa Stáhtahálddašeaddjái.

Báikkálaš U/H oktavuodadieđut:

UiT Norgga Árktalaš Universitehta:

[Lassi- ja joatkkaoahpa Oahpaheaddjioahpu ja pedagogihka instituhtta | UiT](#)

Sámi Allaskuvla:

<https://samas.no/nb/a/kompetanseutvikling-i-barnehagen-og-grunnopplaeringen>

2.3 Sámi perspektiivvat

Mánáidgárdevuđot gealboovdáneapmi galgá sihkarastit ahte sámi perspektiivvat gozihuvvojit. Rámmaplánas sámi perspektiiva áigequovdilastojuvvo beroškeahhtá leaš dal dárogiel dahje sámeviel mánáidgárđi. Boahtá gealbopáhkka sámevuodá birra mánáidgárđiid várás¹⁶.

¹³ Høysøien og Prytz, 2018, [Barnehagebasert kompetanseutvikling. En idébank](#)

¹⁴ [Kompetansekartlegging i barnehagen - fra teori til praksis](#)

¹⁵ [Ståstedsanalyse for barnehage](#)

¹⁶ [Udir.no/Kompetansepakker](#)

Rámmaplánas leat iešguđetlágan gáibádusat dasa mo sámi gielaid ja kultuvrra galgá áimmahuššat, leaš dal sámeviel mánáidgárdi, dárogiel mánáidgárdi gos lea sámeviel ossodat dahje dárogiel mánáidgárddit gos leat ja eai leat sámi mánát.

Dárbodieđáhusas galgá boahtit ovdan mo mánáidgárdi áimmahuššá sámi perspektiivvaid gealboovdánanbarggus. Sáhttá leat sáhka kulturhearkivuodas ja bargat guottuiguin mat gusket mánáide geain leat iešguđetlágan etnistehtat.

2.4 Dárbodieđáhus

Dárbodieđáhusat galget addit bajilgova doaibmabijuin maid háliidit álggahit dahje seilluhit, ruđalaš dárbbus ja áigeperspektiivvas. Dárbodieđáhusaid galgá bargoguoibmevuotta hábmet (eaiggát ja UH), ja daid vuodđun galget leat báikkálaš dárbbut dain mánáidgárddiin geat servet.

2.5 Koordináhtor

Lea vejolaš geavahit oasi ruđas koordináhtorfunkšuvdnii, gč. njuolggadusa 7.2. čuoggá.¹⁷ Dát sáhttá leat áigeguovdil doaibmabijuin mat leat erenoamáš moalkát, ja mat ovdamearkka dihtii fátmmastit olu doaimmaid ja bistet guhká.

3. Báikkálaš gealboovdáneami doarjjaortnet

Doarjjaortnega njuolggadusat leat láhkaásahus, ja dat mitalit sihke ortnega ulbmila, ulbmiljoavkku ja boađusjuvssaid dovdomearkkaid birra.

3.1 Vuodđovuhtiiváldimat

Dagut ja mearrádusat mat gusket mánnái, galget váldit vuhtii mánnái buoremusa. Mánás lea riekti dadjat iežas oaiviliid. Máná oaivila galgá guldalit áššiin mat gusket sutnje, jus dan háliidit, gč. Vuodđolága § 104 ja mánáidkonvenšuvnna. Dát lea maiddái doarjjaortnega vuodđun.

3.2 Váldomihttu

Nannet kollektiiva máhtu ja gealbbu mii addá ovttaárvosaš fáldalaga ja ovddida oahppama ja loaktima buot mánáin geat vázzet mánáidgárddis. Ulbmil lea buorre kvalitehta beroškeahtá gos orožat ja guđe mánáidgárddis mánná lea, ja sihkarastit ahte sámi perspektiivvat gozihuvvojit mánáidgárddis.

Ortnet galgá leat mielde viidáseappot ovdánahttimin mánáidgárdeoahpaheaddjioahpu. Mánáidgárdeeaiggádiid ja UH bargoguoibmevuodá bokte bohtet dutkit ja logaldallit lagat praksisuorggi ja sii sáhttet eanet fátmmastit praksisvásáhusaid oahpahussii ja dutkamii. Dát addá dutkanvuđot ja praksislagaš oahpahusa mánáidgárdeoahpaheaddjioahpus.

3.3 Sektorulbmilat ja vuoruhuvvon suorggit

Mánáidgárddiid ja skuvllaid sektorulbmilat, maid ráđđehus lea mearridan, leat ruhtageavaheami rámmat. Hástalusat Romssas ja Finnmárkkus galget mearridit dasa guđe govllut vuoruhuvvojit ortnegis.

¹⁷ <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2021-01-26-230>

Sektorulbmilat	Vuoruhuvvon suorggit
1. Buot mánáin mánáidgárddis lea buorre ja fátmasteaddji stoahkan- ja oahppabiras.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Fátmasteaddji mánáidgárdebiras (sosiálalaččat, fágalaččat ja kultuvrralaččat) <ul style="list-style-type: none"> - Psykososiála mánáidgárdebiras - Kulturhearkivuhta - Gaskavuodagealbu - Mánái buoremussan árvoštallan - Mánáid riekti váikkuhit
2. Mánát geat dárbbášit dan, ožžot veahki árrat vai buohkat besset ovdánahttit iežaset potenciála.	
3. Máhttosuorggi bargiin lea alla gealbu	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Jođiheapmi <ul style="list-style-type: none"> - Organisašuvnna jođiheaddjit - Ossodatjođiheapmi - Gaskavuodajođiheapmi
4. Buot mánáin mánáidgárddis ožžot olu relevánta fálddagaid main lea alla kvalitehta.	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Sámi gielat, kultuvra ja árbemáhttu ✓ Eallinhálddašeapmi ja dearvvašvuhta ✓ Giella ja gulahallan

4. Ulbmiljoavkkut

Doarjjaortnega gealbodoaimbajuid ulbmiljoavkkut leat jođiheaddji / beaivválaš jođiheaddjit, pedagogalaš jođiheaddjit, mánáidgárdeoahpaheaddjit ja eará mánáidgárdebargit.

Priváhta ja almmolaš mánáidgárddit fátmastuvvojat seamma láhkai ortnegis. Romssas ja Finnmárkkus leat 308 mánáidgárddi, 199 gielddalaš ja 109 priváhta. Min fylkkas leat 268 mánáidgárddi leamaš mielde Rekompas¹⁸.

Ovttasbargoforum galgá oččodit mielde eaiggáid/fierpmádagaid geat eai leat leamaš mielde ortnegis ovdal.

4.1 Boađusjuvssat

Boađusjuvssaid dovdomearkkat njuolggadusaid vuođu leat¹⁹:

- Mánáidgárddit leat čađahan mánáidgárdevuđot gealboovdánandoaimbajuid mat ovddidit kollektiiva ovdáneami.
- Doaimbajut leat vuođđuvvon mánáidgárddiid dárbbuide, mat leat identifiserejuvnon báikkálaš proseassaid bokte main doaimmaid bargit leat leamaš mielde.
- Sámi perspektiivvat leat váldon vuhtii gealbodárbbu báikkálaš vuoruhemiin.
- Doaimbajuid leat mánáidgárdeeaiggádat ja universitehta dahje allaskuvla ovttas plánen ja čađahan.
- Ovttasbargi universitehta dahje allaskuvla lea geavahan doaimbagoibmevuoda vásáhusaid viidáseappot ovdánahttit oahpaheaddjioahpuid.

4.2 Organiseren

Regiovnain leat sihke gielddalaš ja priváhta mánáidgárddit. Sihkkarastin dihtii buori fátmasteami ja searvama, de mánáidgárdeiseválddit, gielddalaš ja olu priváhta mánáidgárdeeaiggádat ja eará relevánta aktevrrat ovttasbarget gealboovdáneamis fierpmádagain. Leat maiddávi ovttaskas priváhta mánáidgárddit/fierpmádagat mat leat mielde Romssa ja Finnmárkku Rekompas.

¹⁸ 10.04.22

¹⁹ <https://lovdata.no/dokument/INS/forskrift/2021-01-26-230>

Lea vejolaš oaidnit dárbođeđáhusa mii sáddejuvvo Rekompí «Erenoamášoahpáhusa ja fáttmasteaddji praksisa gealboloktema» doarjjaortnega oktavuodas. Dalle oazžut eanet effeavtta ortnegiid gaskka, stuorat fleksibilitehta ja ollislaš gealbovdánanvuoruheami mii lea mánnái buoremussan. Oaidnit doaimbajuid oktilaččat, searvat ođđa dahje jo ášahuvvon fierpmádagaide leat mielde láchčimin njuovžilvuoda gulahallanolbmuide ja koordináhtoriidda, sihke mánáidgárdeeaigádiin ja universitehta-/allaskuvlasektoris. UH sáhtta veahkehit ášahit fierpmádaga.

Romssa ja Finnmárkku giełddat leat juhkkójuvvon gávccí regiovdnii:

- Romssa gávppoga, Gálssa ja Báhcavuona regiovdna
- Davvi-Romssa regiovdna – Návuotna, Skiervá, Ráisa, Gáivuotna, Omasvuotna ja Ivgu.
- Siskkit Gaska-Romssa regiovdna – Málátvuopmi, Beardu, Loabát, Siellatgiełda ja Divrrát.
- Olggut Gaska-Romssa regiovdna – Sáččá suohkan ja Orjješ-Ráisa.
- Máttá-Romssa regiovdna – Rivtták, Ivvárstádik, Diełddanuorri, Giehtavuotna ja Hárstták.
- Oarje-Finnmárkku regiovdna – Áltá, Hámmarfeasta, Láhppi, Muosát, Ákŋoluokta ja Davvinjárga.
- Gaska-Finnmárkku regiovdna – Porsáŋgu, Davvesiida, Gáŋgaviika, Kárášjohka ja Guovdageaidnu.
- Nuorta-Finnmárkku regiovdna – Máttá-Várjjat, Deatnu, Báhcavuotna, Bearalvággi, Čáhcesuolu, Várggát ja Unjárga.

5. Gealbođárbu

5.1 Dárbođeđáhus

Mánáidgárdeeaigádat/fierpmádagat galgá ovttas universitehtain dahje allakuvllain ovttas deavdit dárbođeđáhusa. Dán proseassa bokte kvalitehtasihkkarastójuvvo dárbođeđáhus, ja dat galgá:

- Válđdahit proševtta mihtu ja sturrodaga
- Válđdahit proševtta, doarvái mearridanulbmilii
- Válđdahit proševtta ovdánanplána
- Válđdahit proševtta ja bušeahta organiserema

Galgá geavahuvvot málle mii lea Romssa ja Finnmárkku Stáhtahálđdašeaddji ruovttusiiddus²⁰.

6. Gealboruđaid geavaheapmi

Gitta 30 % ruđas galgá geavahuvvot individuála heivehanruhtadoarjagiidda. Dát ruhtadoarjja galgá geavahuvvot bargiide geat servet oahpuide mat addet oahppočuoggáid dahje fágaskuvlačuoggáid. Buot mánáidgárdeeaigádat sáhttet ohcat dáid ruđaid.

Heivehanruhtadoarjaga vuoruhuvvon suorggit leat:

1. Mánáidgárdeoahpaheaddjioahppu
2. Oahppu sámi gielas, kultuvrras ja árbemáhtus
3. Fágaskuvlaoahppu – mánát geain leat erenoamáš dárbbut

²⁰ [Romssa ja Finnmárkku Stáhtahálđdašeaddji ruovttusiidu](#)

BASIL-logut²¹ čájehit ahte lea ain dárbu eanet oahppan mánáidgárdeoahpaheddjiide Romssas ja Finnmárkkus. Báikkálaš vuoruheamit galget movttiidahttit olahit dán mihtu.

Unnimus 70 % ruđas galgá geavahuvvot mánáidgárdevuđot gealboovdánandoaibmabijuide. Vai šaddá einnostahttivuohta, de eanemusat bealli ruđas sáhttá mannat doaibmabijuide mat bistet 2–3 jagi. Loahppa galgá mannat ođđa prošeavttaide.

Ruđaid juohkin gaskal U/H ja eaiggát šiehtaduvvo bargoguoibmevuodas ja boahtá ovdan dárbodyeđáhusas.

7. Eavttut oažžut doarjaga

Leat golbma váldoeavttu mat buot galget leat ollašuhtton jus galgá oažžut doarjjaruđaid:

- Doaibmabidju galgá leat čatnašuvvan báikkálaš definerejuvvon dárbbuide.
 - Vuodđun lea ovttaskas mánáidgárddi gealbodárbbu báikkálaš árvoštallan ja fágalaš dialoga universitehtain ja allaskuvllain
 - Gealboovdánahtindárbbu báikkálaš árvoštallamat galget čatnašuvvot ovttaskas mánáidgárdái dakkár láhkai ahte fátmasta bargiid ja jodiheddjiid.
- Doaibmabidju galgá leat mánáidgárdevuđot
 - Ruđat galget ovddidit profešuvdnaovdáneami kollektiiva proseassaid mat ovdánahttet mánáidgárddi
- Dárbodyeđáhus galgá čállojuvvo bargoguoibmevuodas
 - Eaiggát ja UH galget ovttasbargat gealbodárbbuin ja analysas
 - Nannet oahpaheaddjioahpuid. Sihke dárbodyeđáhusas ja raporteremis galgá boahtit ovdan mo dát lea dahkkon.
 - Sihke mánáidgárdeeaiggádat ja UH dárbašit ekonomalaš einnostahttivuođa. Bargoguoibmevuodát galget čielggadit ekonomalaš juohkima, ja dát galgá boahtit ovdan dárbodyeđáhusas.
 - Galgá suttisdoallat universitehta/allaskuvlla hatti
 - Galgá suttisdoallat eaiggádiid hatti
 - Golut: sadjásašgolut, badjeláigi, fierpmáduksen, mátki, orrun, rusttegat jna.
 - Resursaolbmo/koordináhtora friddjaoastin fierpmádagas vai prošeakta ovdána. Galgá ohcat ruđaid resursaolbmui/koordináhtorii sierra doaibmabidjun, ja dárbodyeđáhusas galgá dan spesifiseret ja galgá čilget mat barggut koordináhtoris galget leat prošeavttas.

Sektorulbmilat ja vuoruhuvvon suorggit lea máinnašuvvon 6. ja 7. siidduin.

8. Evalueren

Jahkásaččat galgá raporteret buot doaibmabijuid maidda lea juolluduvvon doarjja, maiddái doaibmabijuide mat bistet mánggaid jagiid. Raporterema áigemearri lea ođđajagimánu 15.b. juohke jagi. Bargoguoibmevuolta dat raportere, namalassii eaiggát ja UH ovttas. Stáhtahálddašeaddji muitala mo galgá raporteret. Raporteremis galget leat boađusjuvssat ja doaibmabiju beavttu árvoštallan, ja mo bargoguoibmevuolta lea váikkuhan UH oahpaheaddjiohppui.

²¹ Mánáidgárde-statistihka-sisaraporterenčoavddus

Ovttasbargoforum galgá jahkásaččat árvoštallat dánjagáš raporteren- ja juolludanproseassa. Dáid vásáhusaid galgá váldit mielde go boahtte jagi proseassa álgá. Čállingottis lea ovddasvástádus dasa. Stáhtahálddašeaddji lágida čoagganeami gos beassá juogadit buot golmma ortnega vásáhusaid. Rekompa guhkesáigge plána reviderejuvvo jahkásaččat.

Dáhton: 04.10.22

Mildosat:

1. Jahkejuvla ja ovttasbargoforuma ja eaiggádiid čuovvoleapmi

Stáhtahálddašeaddji ruovttusiiddus lea bajilgovva das geat leat ovttasbargoforuma áirasat²².



Govus: Jahkejuvla – Romssa ja Finnmárkku Rekompá áigeplána

²² [Stáhtahálddašeaddji ruovttusiidu – Rekomp – Ovttasbargoforuma áirasat](#)

2. Ovddasvástádus ja rollat

Gealboovdáneapmi eaktuda ovttasbarggu gaskal mánáidgárddi jođiheddjiid, mánáidgárdeeaiggáda, mánáidgárdeiseváldi, universitehta, allaskuvlla, bargiidorganisašuvnnaid, Sámedikki ja Stáhtahálddašeaddji.

Geat	Ovddasvástádus ja rolla
Ovttasbargoforum	<ul style="list-style-type: none"> • Ráhkada ollislaš guhkesáigge plána • Árvala vuoruhit doaibmabijuid ja mo juohkit ruđaid guhkesáigge plána vuodul.
Stáhtahálddašeaddji (STF)	<ul style="list-style-type: none"> • Gaskkustit ortnega nationála válđoáigumušaid, rámmaid ja láidestusaid, dása gullá maiddái bearráigeahččat ahte ovttasbargoforuma, regionála fierpmádagaid ja mánáidgárdeeaiggádiid aktevrrat dovdet juolludaneavttuid go geavahit ruovttusiiddu²³ ja elektrovnnalaš poastta. • Láhčit dili báikkálaš ovttasbargui gaskal mánáidgárddiid ja UH. • Leat ovttasbargoforuma čállingoddi iežas ámmáhis. • Váikkuhit ovttasbargui ja oktavuhtii iešguđet gealbodoaibmabijuid rastá ámmáhis. • STF mearrida ruhtadoarjaga nu mo ovttasbargoforum árvala. Juolludeapmi galgá deavdit juolludaneavttuid mat leat čilgejuvvo 3.3. čuoggás ja 8. čuoggás ekonomijahálldahusaid bagadusa birra. • Váikkuhit rabasvuhtii doaibmabijuid, plánaid ja raporterema bajilgovaid bokte. • Raporteret jahkásaččat Oahpahusdirektoráhttii.
UH	<ul style="list-style-type: none"> • Báikkálaš UH searvá Ovttasbargoforumii (Sámi Allaskuvlla ja UIt). • Fállat mánáidgárddiide dutkanvuđot ja praksisguovdásaš gealboovdáneami. • Analyseret ja ságaškuššat gealbodárbbu. • Ovdánahttit ja čađahit gealbodoaibmabijuid mánáidgárddiid dárbbuid vuodul. • Ásahit bargoguoibmevuoda eaiggádiiguin geat háliidit searvat Rekompíi. <ul style="list-style-type: none"> • Árvvoštallat ja raporteret čađahuvvon doaibmabijuid.
Gielddalaš ja priváhta mánáidgárdeeaiggát	<ul style="list-style-type: none"> • Ovddasvástádus kártet gealbba ja analyseret mánáidgárddi rámmaiplána sisdoalu ja bargguid vuodul. • Gávdnat báikkálaš ovdánansurggiid analysa vuodul. • Deavdit dárbdieđáhusa ja ohcat ruđaid regionála gealboovdáneapmái mearriduvvon áigemiid siste. • Váikkuhit gealboovdáneapmái iežas ruđain. • Čađahit gealboovdánandoaibmabijuid báikkálaš ja

²³ [Romssa ja Finnmárkku Stáhtahálddašeaddji – Báikkálaš gealboovdáneapmi mánáidgárddis ja vuodđooahpahusas](#)

	<p>regionála dárbbuid mielde ovttasbarggadettiin UH:in.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Árvvoštallat ja raporteret čađahuvvon doaibmabijuid. • Sáhttit searvat regionála dahje eará gealbofierpmádagaide. • Láhčit dili ovdánahttit gealbbu buot bargiin. • Searvat ovttasbargoforumii. • Ásahit bargoguoibmevuoda UH:in.
Mánáidgárdeeiseváldi	<ul style="list-style-type: none"> • Searvat regionála gealbofierpmádagaide. • Movttiidahttit mánáidgárddiid searvat ReKompaii. • Searvat ovttasbargoforumii.
Mánáidgárddi jođiheaddjit	<p>Jođiheaddji galgá:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Čađahit ja analyseret gealbodárbbu iežas mánáidgárddis. • Movttiidahttit ja lámčit dili doaibmabijuide lokten dihtii olles bargoveaga gealbbu. • Jođihit ja čuovvolit mánáidgárddi rievdan- ja ovdánahttinproseassaid nu mo Ovttasbargoforum lea vuoruhan. • Árvvoštallat gealbovdánandoaibmabijuid iežas mánáidgárddis. • Ávžžuhuvvo ahte ovttaskas mánáidgárddi ásaha ovdánanjoavkku. • Ovttasbargat UH:in. <p>Pedagogalaš jođiheaddji galgá:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fátmmastit buot bargiid beaivválaš barggus. • Plánet, čađahit ja jođihit reflekušvudna- ja ovdánanbargguid mánáidgárddis ovttas jođiheddjiin • Árvvoštallat ovdánanbarggu iežas mánáidgárddis.
Sámediggi	<ul style="list-style-type: none"> • Váldá mielovddasvástádusa gealbovdáneamis sámi mánáidgárdefálaldagas Romssas ja Finnmárkkus
Organisašuvnnat <ul style="list-style-type: none"> - Oahppolihttu - KS - PBL 	<ul style="list-style-type: none"> • Organisašuvnnat galget dahkat strategiija dovddusin iežaset organisašuvnnas. • Sihkkarastit mielmearrideami. • Veahkehit jođiheddjiid sajáiduhittit ovdánandoaibmabijuid buot bargiide.
Koordináhtorfunkšuvdna regiovnas	<ul style="list-style-type: none"> • Priváhta ja gielddalaš mánáidgárdeeaiggádat sáhttet šiehtadit koordináhtorfunkšuvna birra bajit dásis.

3. Ovttasbargoforum

Ovttasbargoforumis leat:

4 áirasa gielddalaš mánáidgárdeeaiggádiin
4 áirasa priváhta mánáidgárdeeaiggádiin

2 áirasa mánáidgárdeeseiválldis

1 áirras Sámi Allaskuvllas
2 áirasa UiT – Norgga Ártalaš Universitehtas

1 áirras Oahppolihtus
1 áirras KS:s – Gielddaid guovddášlihtus
1 áirras PBL:s – Priváhta mánáidgárddiid riikkasearvvis
1 áirras Sámedikkis

Stáhtahálddašeaddjis lea čállingoddefunkšuvdna

Ovttasbargoforum galgá ságaškuššat hástalusaid ja árvalusaid mat sáhttet leat mielde:

- Loktemin kvalitehta
- Loktemin gealbbu

Ovttasbargoforuma áirasat²⁴ galget:

- Oahpásmuvvat:
 - Mánáidgárddi gealboovdáneami báikkálaš ortnega sisdollui ja dasa gullelaš dokumeanttaide. Omd. *Váldoplána, guhkesáigge plána ja Rekomp ovttasbargoforuma mandáhtta*²⁵
 - *Báikkálaš gealboovdáneami doarjjaortnega njuolggadusaide mánáidgárddis ja vuođđoahpahas*²⁶
- Čuovvut Ovttasbargoforuma mandáhta mii lea čilgejuvvon *Báikkálaš gealboovdáneami doarjjaortnega váldoplánas mánáidgárddis ja vuođđoahpahas Romssas ja Finnmárkkus.*
- Leat dihtomielalaččat:
 - ahte sii ovddastit buot aktevrraid joavkkus/organisašuvnnas man ovddastit
- Várret:
 - Áiggi ja vuoruhit searvat čoahkkimiidda
 - Áiggi ráhkanit čoahkkimiidda, omd. lohkat dokumeanttaid
- Searvat aktiivvalaččat ovttasbargoforuma bargguide ja dahkat mearrádusaid mat leat Romssa ja Finnmárkku mánáidgárddiide buoremussan.
- Váikkuhit dasa ahte:
 - Áigeguovdilis áššit váldojit ovdan ja ságaškuššojuvvojit
 - Ášši ságaškuššojuvvo ja čuovvoluvvo regionála ja ovttaskas fierpmádagain, joavkkuin/organisašuvnnain maid dat galget ovddastit.

Okta áirras eaiggádis ja mánáidgárdeeseiválldis lea välljejuvvon 3 jahkái hávállassii.

²⁴ [Linka Rekomp ovttasbargoforuma áirasiid bajilgovvii](#)

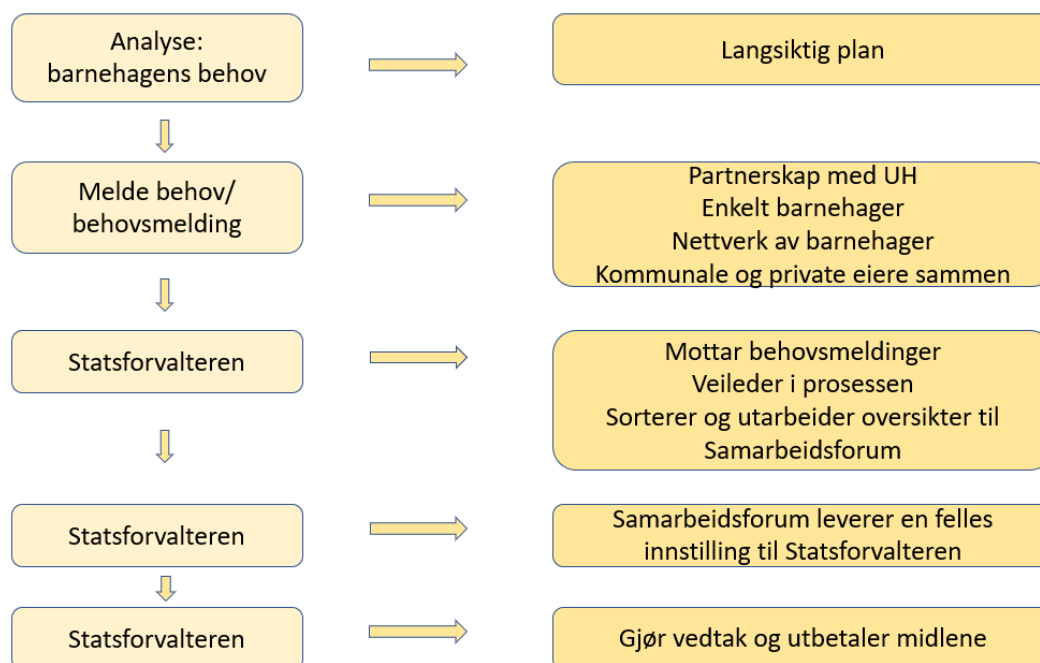
²⁵ [Romssa ja Finnmárkku Stáhtahálddašeaddji ruovttusiidu – Rekomp – Ovttasbargoforuma áirasat](#)

²⁶ [Báikkálaš gealboovdáneami njuolggadusat mánáidgárddis ja vuođđoahpahas](#)

4. Proseassa luvkkis luvki

Ovttasbargoforum dahká loahpalaš mearrádusa doarjjajuolludeamis.

Báikkálaš gealboovdáneami doarjjaortnega barggu illustrašuvdna mánáidgárddiin Romssas ja Finnmárkkus



1. luvki: Ovttasbargoforuma láidestusat

Ovttasbargoforum mearrida guhkesáigge plána ortnega láidestusaid.

2. luvki: Gealbodárbbu kárten ja analysa

Ovttaskas mánáidgárdeeaiggádis lea ovddasvástádus árvvoštallat gealbodárbbu iežas mánáidgárddiin fágalaš dialoga vuodul UH:in. Gealboovdánahtindárbbu báikkálaš árvvoštallamat galget čatnašuvvot ovttaskas mánáidgárdái dakkár láchkai ahte fátmmašta bargiid ja jođiheddjiid. Ovdánanbarggu plána ráhkaduvvo ovttas UH:in. Gealbodárbbu árvvoštallan sáhtta maiddáai leat okta doaimbaidju.

3. luvki: Gii dieđiha dárbbu?

UH ja mánáidgárdeeaiggáda bargoguoibmevuolta dahje dat geasa eaiggát lea addán ovddasvástádusa, dieđiha dárbbu dárbodyeđáhusas. Sáhtta maiddáai leat fierpmádat eaiggádiiguin geain lea bargoguoibmevuolta UH:in. Gielddat ja priváhta eaiggádat galget fuolahit buriid mielváikkuhanproseassaid áimmahuššan dihtii mánáidgárdesektora dárbbuid, ja daid sáhtta geahččat oktilaččat Gealboloktemiin.

Priváhta mánáidgárddit sáhttet searvat ovttaid mielde, ovttas gielddain dahje fierpmádagas.

Dárbodyeđáhus²⁷

Galgá deavdit ovttas dárbodyeđáhusa juohke gealbodoaimbaidju nammii.

²⁷ Dárbodyeđáhusa mále lea dáppe: [Báikkálaš gealboovdáneapmi mánáidgárddis ja vuodđooahpahasas](#). Vállje dan ortnega mii heive buoremusat ja mana viidáseappot Romssa ja Finnmárkkus ortnegii. Stáhtahálddašeadji sáhtta neavvut.

- Jus bargoguoibmevuodát dieđihit dárbbu eanet doaibmabijuide, de galgá dat bohtit čielgasit ovdan skovis.
- Jus ohccojuvvo ruhta koordináhtorii, de galgá dat bohtit ovdan sierra doaibmabidjun. Dárbodieđáhusa galgá sáddet e-poastan Romssa ja Finnmárkku Stáhtahálldašeaddji poastavuostáiváldimii: sftfpost@statsforvalteren.no

4. lávki: Čállingoddi ráhkada bajilgovaid

Stáhtahálldašeaddji čállingoddiin sirre ja ráhkada bajilgovaid dárbodieđáhusain mat sáddejuvvojit ovttasbargoforumii.

Bajilgovain galget leat árvalusat vuoruhemiide dárbodieđáhusa vuodul, guhkesáigge plána ja galgá čuovvut ortnega njuolggadusaid, vejolaš láidestusaid ja eanet eavttuid maid ovttasbargoforum mearrida ja mii lea čállojuvvon dán dokumentii. Vuoruheapmi galgá addit bajilgova:

- Maid doaibmabijuid vuoruha, doarjjajuohkimis, oasseváldiin ja doaibmabijuid bisttus
- Mo doaibmabijut devdet eavttuid juolludit doarjjaruđaid
- Guđe eaiggádat ja UH dat ovttasbarget doaibmabijuin
- Mo ruđaid háliida juohkit áigejuostáiváldiid gaskka
- Ruhta-/doarjjageavaheami vejolaš koordináhtorfunkšuvdnii

5. lávki: Ovttasbargoforum árvala Stáhtahálldašeaddjái mo ruđaid galgá juohkit

Ovttasbargoforum galgá addit oktasaš árvalusa Stáhtahálldašeaddjái Oahpahusdirektoráhta (Udir) árvalusmálla mielde.

6. lávki: Stáhtahálldašeaddji meannuda ja mearrida ovttasbargoforuma árvalusa

Stáhtahálldašeaddji mearrida ruhtadoarjaga nu mo ovttasbargoforum árvala. Stáhtahálldašeaddji sáhtta biehttalit olles dahje oasi árvalusas jus dat ii deavdde juolludaneavttuid. Jus biehttaluvvo, de ovttasbargoforum galgá addit árvalusa dan oasis mii lea biehttaluvvon, vejolaččat doalahit iežaset árvalusa. Ovttasbargoforum sáhtta váidit Stáhtahálldašeaddji biehttanmearrádusa. Udir lea váiddaásahus.

7. lávki: Raporteren

Doarjjavuostáiváldit raporterejit Stáhtahálldašeaddjái Udir-skovi bokte ovdal ođđajagimánu 15.b. juohke jagi. Raporteremis galget leat dát fáttát: Bargoguoibmevuohka, doarjjaruđat, doarjjaruđaid geavaheapmi (maiddái čilget geavakeahtes ruđaid), gealbodoaibmabijut ja searvan, ulbmilat, čađaheapmi ja boadusjuvssat, dánjagáš rehketdoallu. Galgá raporteret skovi bokte mii lea Udir gulaskuddanvuogádagas. Bargoguoibmevuodát galget nammadit gulahallanolbmo raporterema várás, geas lea ovddasvástádus čuovvolit raporterema. Stáhtahálldašeaddji sádde gulahallanolbmui lijkka raporterenvuogádahkii.

Stáhtahálldašeaddji galgá gaskkustit raporterema bohtosa ovttasbargoforumii.